

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt torsdag den 16. april 2020

Sag 148/2019

Lowell Danmark A/S
(advokat Dennis Feyling Serup)
mod
A
(selv)

I tidligere instanser er afsagt kendelse af Fogedretten i Svendborg den 9. juli 2019 (FS 6-2590/2019) og af Østre Landsrets 4. afdeling den 5. september 2019 (B-689-19).

I påkendelsen har deltaget fem dommere: Marianne Højgaard Pedersen, Poul Dahl Jensen, Hanne Schmidt, Lars Apostoli og Jørgen Steen Sørensen.

Påstande

Kærende, Lowell Danmark A/S, har nedlagt påstand om, at fogedforretningen fremmes for 43.922,79 kr., subsidiært et mindre beløb, og mere subsidiært at sagen hjemvises til fortsat behandling i Østre Landsret eller Fogedretten i Svendborg.

Indkærede, A, har ikke udtalt sig under kæremålet.

Sagsfremstilling

A indgik den 13. marts 2006 en låneaftale med HandelsFinans A/S (senere Ekspres Bank A/S). Lånets hovedstol var 25.000 kr., og det samlede beløb, der skulle betales tilbage, var 37.738,17 kr.

Den 14. februar 2012 begærede Lindorff Danmark A/S på vegne af Ekspres Bank A tilsagt i fogedretten med henblik på udlægsforretning. Lindorff Danmark opgjorde det fulde tilgodehavende til 43.004,13 kr., men begærede alene udlæg for 3.000 kr. med tillæg af omkostninger. Den 15. marts 2012 blev sagen fremmet af fogedretten for 4.050 kr.

Ekspres Bank overdrog den 12. november 2012 sin fordring ifølge låneaftalen til Lindorff Danmark (senere Lowell Danmark A/S). Den 23. april 2019 indgav Lowell Danmark udlægsbegæring mod A for et beløb på 43.922,79 kr. Beløbet var opgjort således:

”Krav i.h.t. fundament:	DKK	23.284,33
Renter p.t. 1,71 % pr. md. til dato – max 3 år forud for rettens modtagelse af sagen	DKK	19.938,46
Domsrenter og tilkendte/anerkendte renter	DKK	0,00
Omkostninger (gebyr, retsafgift, salær m.v.)	DKK	1.050,00
Indbetalinger i alt	DKK	<u>-350,00</u>
I alt	DKK	<u>43.922,79</u>

Det bemærkes, at evt. anførte indbetalinger i opgørelsen er anvendt først og fremmest til betaling af de ældste renter og omkostninger og dernæst hovedstol.”

A gjorde indsigelse.

Fogedretten i Svendborg traf den 9. juli 2019 afgørelse om at fremme fogedforretningen for 4.560 kr. I fogedrettens kendelse hedder det bl.a.:

”En anmodning om udlæg skal indeholde en opgørelse af det krav, der begæres udlæg for, jf. forudsætningsvis rpl § 488 stk. 1, rpl § 492, stk. 2, rpl § 493, stk. 3, og § 507, stk. 1 og 2 samt retsafgiftslovens § 16, stk. 1, 2. punktum.

En kreditor kan efter rpl § 507 stk 2 begrænse sin anmodning til en del af kravet. Dette er efter forarbejderne begrundet i det tilfælde, at en del af kravet er omtvistet og derfor som udgangspunkt skal behandles i den civile retspleje. Ordningen er også være begrundet i risikoen for at skulle afholde omkostninger, der kan vise sig uerholdelige, jf. Betænkning 634/1971 side 69.

Begrænsningen af udlægsbegæringen indebærer, at fordringen opdeles i to, en del, der begæres udlæg for, og som behandles med henblik derpå af fogedretten, og en del, der ikke begæres udlæg for, og som ikke behandles under sagen.

Efter forældelseslovens § 18 skal kreditor søge forretningen fremmet inden for rimelig tid, såfremt anmodningen om udlæg skal have forældelsesafbrydende virkning. Dette er

kun tilfældet for så vidt angår den del af den opdeltede fordring, der begæres udlæg for. Den anden del af fordringen søges ikke fremmet og kan ikke fremmes uden betaling af yderligere afgift.

Ordet ”forretningen” i forældelseslovens § 18 må i øvrigt sprogligt naturligt opfattes overensstemmende med den indgivne begæring, herunder således, at ”forretningen” kun angår det beløb, der begæres udlæg for, og som der er betalt retsafgift for behandlingen af.

Den omstændighed, at kreditor i rekvisitionen eller i et møde har taget forbehold om at forhøje kravet, indebærer ikke i sig selv, at kravet dermed *er* forhøjet. En begrænsning efter rpl § 507, stk. 2, har ikke i sig selv karakter af et afkald på restfordringen og udelukker ikke kreditor fra senere, eventuelt allerede i første fogedmøde, at forhøje det beløb, der begæres udlæg for. Dette gælder uanset, om der er taget forbehold eller ej. Fogedretten skal ved anmodningen om forhøjelse tage stilling til berettigelsen af det nu forhøjede krav, og der skal opkræves yderligere retsafgift.

Kreditor har således altid mulighed for at undgå videregående forældelse ved at forhøje sin begæring. Dette kan således navnlig *også ske efter at have modtaget oplysninger om skyldners økonomiske forhold og eventuelle aktiver*. Kreditor bliver således for en beskedet retsafgift serviceret med oplysninger til brug for vurderingen om det betaler sig at ofre flere penge på en videregående afbrydelse af forældelsen.

Proceduren i rpl § 490 stk. 3, for afbrydelse af forældelse i tilfælde, hvor skyldner er omfattet af den såkaldte fredningsregel i rpl § 490, stk. 1, omfatter også kun ”det af fogedretten opgjorte krav”, der kun kan relatere sig til udlægsbegæringen, idet fogedretten ikke har hjemmel til at inddrage den del af det forment krav, som der ikke begæres udlæg for.

Af forarbejderne til denne bestemmelse fremgår bl.a. LLF166/2007 (særlige bemærkninger ad nr 2):

”Fogedretten vil skulle foretage en sædvanlig prøvelse af kravet, herunder navnlig en prøvelse af opgørelsen af renter og omkostninger og af, om kravet helt eller delvis er forældet. Fogedrettens behandling i henhold til bestemmelsen optages i fogedbogen efter de almindelige regler herom, jf. retsplejelovens kapitel 3, --”. I praksis er dette forstået på den måde, at fogedretten kun skal forholde sig til den del af fordringen, der er begæret udlæg for, jfr U 2017.1634 Ø

Der er ikke krav om, at skyldner gøres bekendt med rekvisitionen, hvoraf det fremgår, at anmodningen er begrænset. Det er heller ikke i sig selv afgørende, om det i tilsigelsen eller under et møde meddeles skyldneren, at anmodningen er begrænset, eller hvordan fogedretten i øvrigt har behandlet eller undladt at behandle den del af kravet, der ikke begæres udlæg for. Den eventuelle behandling af den del af kravet, der ikke begæres udlæg for, vil således kun have en karakter en påmindelse, og den blotte påmindelse er efter de nye forældelsesregler anset for utilstrækkelig til at afbryde forældelse.

Adgangen til at begrænse udlægsbegæringen er ud over besparelse af retsafgift begrundet i, at der kan være tilfælde, hvor en fordring er delvist omtvistet, og hvor man derfor

– som udgangspunkt – skal behandle den omtvistede del i den civile retspleje, jf. Betænkning 634/1971 side 69. Dette princip, der oprindeligt angik udpantninger, er nu gjort anvendeligt på andre fundamenter. Det er i overensstemmelse dermed fast antaget, at fogedretten ikke skal tage stilling til den del af kravet, der ikke begæres udlæg for, jfr U 2017.1634 Ø, ligesom fogedretten ikke har anledning at indrette sin vejledning af skyldner på dette. Skyldner har derfor heller ingen anledning til at fremsætte eventuelle indsigelser mod den del af kravet, der ikke begæres udlæg for, og han vil ikke kunne opnå nogen påkendelse deraf.

Det vil kunne forekomme, at skyldner under en udlægsforretning for et begrænset krav anerkender det fulde krav. En sådan anerkendelse skal vurderes efter forældelseslovens § 15 og ikke § 18. Det må vurderes konkret efter en nærmere bevisførelse inden for rammerne er rpl § 501 i hvilket omfang det fulde krav måtte være anerkendt. Såfremt en sådan anerkendelse påberåbes, må det efter rpl § 488 stk. 1 være angivet i rekvisitionen, da dette er afgørende for fogedrettens sagsforberedelse og sagsfordeling. Dette er ikke sket i denne sag.

Der er heller ikke ved indbringelsen beskrevet andre omstændigheder end den tidligere begrænsede foretagelse, der skulle have afbrudt forældelsen inden for 10 år før indbringelse af sagen. Det anses for påkrævet, at sådanne eventuelle omstændigheder er beskrevet i anmodningen, jfr rpl § 488 stk. 1.

Fogedretten anser herefter kun forældelsen for afbrudt for det begrænsede beløb ved den tidligere foretagelse, og sagen fremmes kun for dette beløb med tillæg af da tilkendte omkostninger.
...”

Kendelsen blev kæret til Østre Landsret, der traf afgørelse den 5. september 2019. I landsrettens kendelse hedder det bl.a.:

”Forældelsesfristen er 10 år, bl.a. når fordringens eksistens og størrelse er fastslået ved dom eller betalingspåkrav påtegnet af fogedretten, jf. forældelseslovens § 5, stk. 1, nr. 3. Det fremgår af forældelseslovens § 18, stk. 1, at forældelsen afbrydes ved indgivelse af anmodning om udlæg, hvis fordringshaveren søger forretningen fremmet inden for rimelig tid. Når forældelsen afbrydes ved indgivelse af anmodning om udlæg, regnes den nye forældelsesfrist fra fogedforretningens afslutning, jf. forældelseslovens § 19, stk. 6. Sker afbrydelsen ved indgivelse af anmodning om udlæg for en fordring som nævnt i § 5, herunder fordringer fastslået ved dom eller betalingspåkrav påtegnet af fogedretten, løber en ny forældelsesfrist på 10 år også for de omkostninger og uforældede renter, der er opgjort under fogedforretningen, jf. forældelseslovens § 19, stk. 7.

Ved udlægsbegæring af 14. februar 2012 anmodede Lowell Danmark A/S fogedretten om foretagelse af udlæg hos A. Det fremgår af udlægsbegæringen, at gælden da blev opgjort til i alt 43.004,13 kr. af Lowell Danmark A/S, som samtidig begærede udlæg foretaget for 3.000 kr. med forbehold for under fogedsagen og mod betaling af mergebyr at forøge udlægsbeløbet. Af stempel på udlægsbegæringen ses, at udlægsbegæringen

blev fremlagt i fogedretten den 15. marts 2012, hvor gælden blev opgjort af fogedretten til 4.050 kr.

Det fremgår ikke af de ovenfor nævnte forarbejder til forældelsesloven, om der ved indgivelse af en udlægsbegæring – som er fremmet inden for rimelig tid – sker afbrydelse af forældelsen for den fulde fordring, eller om forældelse alene afbrydes for den del af fordringen, der er begæret udlæg for. Det fremgår dog, at adgangen til afbrydelse af forældelse ved påmindelse blev ophævet med lovens vedtagelse.

Landsretten finder, at forældelseslovens § 18, stk. 1, ud fra sammenhængen med § 5 og § 19, stk. 6-7, og forarbejderne hertil, må forstås således, at forældelsen af en fordring kun afbrydes ved indgivelse af en anmodning om udlæg, hvis fogedretten under den efterfølgende fogedforretning har prøvet den pågældende fordring. Afbrydelse af en fordrings forældelse forudsætter således, at fogedretten rent faktisk har forholdt sig til fordringens eksistens og størrelse.

Ved behandlingen af en udlægsbegæring, som i medfør af retsplejelovens § 507, stk. 2, er begrænset til kun at gælde en del af fordringen, er fogedretten hverken efter retsplejeloven eller forældelsesloven forpligtet til at forholde sig til hele den opgjorte fordring, jf. U 2017.1634 Ø.

Landsretten finder herefter, at fogedretten ved behandling af udlægsbegæringen den 15. marts 2012, hvor gælden blev opgjort af fogedretten til 4.050 kr., alene forholdt sig til denne del af Lowell Danmark A/S' fordring, og at forældelsen således alene blev afbrudt for så vidt angår denne del.

Landsretten bemærker, at en fordringshaver, der har begrænset udlægsbegæringen til kun at gælde en del af fordringen, afhængig af omstændighederne vil have mulighed for at indgive anmodning om fornyet udlægsforretning for den del af fordringen, som ikke har været omfattet af udlægsbegæringen, med henblik på at afbryde forældelsen af hele fordringen, inklusive renter og omkostninger, jf. også herved U 2017.1634 Ø.”

Retsgrundlag

Forældelsesloven

Forældelsesloven trådte i kraft den 1. januar 2008. Loven bygger på betænkning nr. 1460/2005 om revision af forældelseslovgivningen og indeholder bl.a. følgende bestemmelser:

”§ 5. Forældelsesfristen er 10 år,

...

3) når fordringens eksistens og størrelse er anerkendt skriftligt eller fastslået ved forlig, dom, betalingspåkrav påtegnet af fogedretten eller anden bindende afgørelse.

Stk. 2. Fordring på senere forfaldne renter, gebyrer og lignende forældes dog efter § 3.

...

§ 15. Forældelsen afbrydes, når skyldneren over for fordringshaveren udtrykkeligt eller ved sin handlemåde erkender sin forpligtelse.

§ 18. Forældelsen afbrydes ved indgivelse af anmodning om udlæg, hvis fordringshaveren søger forretningen fremmet inden for rimelig tid.

...

§ 19. Når forældelsen afbrydes, løber fra det i stk. 2-6 fastsatte tidspunkt en ny forældelsesfrist, hvis længde bestemmes efter reglerne i denne lov.

...

Stk. 6. Sker afbrydelsen ved indgivelse af anmodning om udlæg m.v., jf. § 18, stk. 1-3, regnes den nye forældelsesfrist fra fagedforretningens eller auktionens afslutning eller, når arrest er forfulgt ved anlæggelse af justifikations-sag, i overensstemmelse med reglen i stk. 3. ...

Stk. 7. Sker afbrydelsen ved indgivelse af anmodning om udlæg for en fordring som nævnt i § 5, løber en ny forældelsesfrist på 10 år også for de omkostninger og uforældede renter, der er opgjort under fagedforretningen.

§ 29. Loven træder i kraft den 1. januar 2008.

Stk. 2. Fra lovens ikrafttræden ophæves Danske Lov 5-14-4 og lov nr. 274 af 22. december 1908 om forældelse af visse fordringer, jf. dog § 30, stk. 1.

§ 30. Loven finder anvendelse også på tidligere stiftede fordringer, som ikke inden ikrafttrædelsesdagen er forældet efter de hidtil gældende regler, jf. dog stk. 2 og 4. Forældelse indtræder dog tidligst den 1. januar 2011, medmindre fordringen inden dette tidspunkt ville være forældet såvel efter denne lovs bestemmelser som efter de hidtil gældende bestemmelser. I det sidstnævnte tilfælde anvendes det seneste tidspunkt for forældelsens indtræden.

...”

I lovens forarbejder anføres om det overordnede formål med regler om forældelse af fordringer bl.a. (Folketingstidende 2006-07, tillæg A, lovforslag nr. L 165, s. 5584):

”Ved forældelse mister en fordringshaver sin ret til at kræve opfyldelse af fordringen. Det generelle formål med forældelsesregler er at tilskynde til, at fordringer afvikles eller bringes på det rene inden for rimelig tid. Forældelsesreglerne beskytter bl.a. skyldnere, som har indrettet sig på, at et muligt krav ikke vil blive gjort gældende. En hensigtsmæssig afvikling af fordringer medvirker også til at hindre tvister om meget gamle mellemværender, idet sådanne tvister ofte vil være præget af bevistvivl.”

Efter den tidligere gældende bestemmelse i Danske Lov 5-14-4 kunne forældelse afbrydes bl.a. ved fordringshaverens påmindelse til skyldneren. Bestemmelsen blev ophævet ved forældelseslovens ikrafttræden, jf. denne lovs § 29, stk. 2. Om spørgsmålet – og om afbrydelse af forældelse ved kreditorforfølgning – anføres i lovens forarbejder bl.a. (Folketingstidende 2006-07, tillæg A, lovforslag nr. L 165, s. 5598 ff.):

”3.3. Afbrydelse af forældelse

Udvalget [det udvalg, der afgav betænkning nr. 1460/2005 om revision af forældelseslovgivningen] finder, at det i alle tilfælde bør være en betingelse for at afbryde forældelsen, at skyldneren erkender forpligtelsen, eller at fordringshaveren foretager retslige skridt. Adgangen efter Danske Lov 5-14-4 til afbrydelse ved påmindelse bør således efter udvalgets opfattelse ophæves.

...

3.3.1. ”Egentlig” afbrydelse

Udvalget finder, at adgangen efter Danske Lov 5-14-4 til at afbryde forældelsesfristen ved påmindelse bør ophæves.

Udvalget anfører, at hensynene bag forældelsesreglerne, navnlig at bidrage til, at fordringer afvikles eller bringes på det rene inden rimelig tid, og at undgå procesførelse om meget gamle fordringer, i de fleste tilfælde ikke på tilfredsstillende måde tilgodeses ved en ordning, hvor fordringshaveren har mulighed for til enhver tid at forny forældelsesfristen ved blot at tilkendegive over for skyldneren, at han eller hun mener at have et krav mod den pågældende. Det skyldes bl.a., at påmindelse alene ikke er egnet til at fremme en afklaring af omtvistede fordringers eksistens. Endvidere kan skyldneren efter omstændighederne uanset påmindelser med tiden få en forventning om, at kravet ikke vil blive fastholdt.

Udvalget foreslår således, at afbrydelse skal ske ved skyldnerens erkendelse eller ved foretagelse af retslige skridt mod skyldneren.

...

3.3.1.3 Kreditorforfølgning

....

Udvalget foreslår endvidere en bestemmelse om afbrydelse ved indgivelse af *udlægsbegæring*, der svarer til retsplejelovens § 527.

...

Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast.”

I den nævnte betænkning om revision af forældelseslovgivningen hedder det bl.a. (s. 336 ff.):

”6.2. *Egentlig afbrydelse*

6.2.1. *Ophævelse af adgangen til afbrydelse ved påmindelse*

Som nævnt ovenfor finder udvalget, at adgangen efter Danske Lov 5-14-4 til at afbryde forældelsesfristen ved påmindelse bør ophæves, således at der i alle tilfælde - på samme måde som efter 1908-loven - stilles krav om, at skyldneren erkender forpligtelsen, eller at fordringshaveren foretager retslige skridt.

Det er udvalgets opfattelse, at hensynene bag forældelsesreglerne - at bidrage til, at fordringer afvikles eller bringes på det rene inden rimelig tid, og at undgå procesførelse om meget gamle fordringer - i hvert fald for de fleste typer af fordringers vedkommende ikke på tilfredsstillende måde tilgodeses ved en ordning, hvor fordringshaveren har mulighed for til enhver tid at forny forældelsesfristen ved blot at tilkendegive skyldneren, at han mener at have et krav på ham. Påmindelse er således ikke egnet til at sikre en afklaring af omtvistede fordringers eksistens. Endvidere kan skyldneren efter omstændighederne uanset påmindelse med tiden få en forventning om, at kravet ikke vil blive fastholdt.

Repræsentanterne for erhvervslivet, herunder navnlig repræsentanterne for Finansrådet og Realkreditrådet, har peget på, at de nævnte hensyn ikke har samme vægt i tilfælde, hvor kravet hviler på et særligt retsgrundlag, f.eks. et gældsbevis eller en dom, idet skyldneren i disse tilfælde ikke kan være i tvivl om fordringens eksistens. Et enigt udvalg finder imidlertid, at de ovenfor nævnte hensyn og forenklingshensyn taler imod at opretholde forskellige regler om afbrydelse for forskellige typer af fordringer.

...

6.2.3. *Afbrydelse ved kreditors foretagelse af retslige skridt*

...

6.2.3.3. *Indgivelse af udlægsbegæring mv.*

a. Udvalget foreslår en bestemmelse om afbrydelse ved indgivelse af udlægsbegæring, der svarer til retsplejelovens § 527, jf. herved lovudkastets § 17, stk. 1.

...

b. Det er under udvalgsarbejdet af repræsentanterne for erhvervslivet blevet anført, at en ordning, hvor forældelsen af krav i henhold til domme, forlig og gældsbevis mv. ikke længere kan afbrydes ved påmindelse, vil indebære, at kreditorerne er nødsaget til at indgive udlægsbegæring hvert 10. år for at afbryde forældelsesfristen for hovedstolen. Endvidere vil der for så vidt angår rentekrav, hvor der i dag skal foretages retslige skridt hvert 5. år, skulle indgives udlægsbegæring hvert 3. år. Ordningen vil derfor være ensbetydende med, at der vil være forbundet flere omkostninger med afbrydelse af forældelsen af disse krav på grund af retsafgift til fogedretten og salær til advokat for at møde i fogedretten.

Udvalget foreslår på denne baggrund en ny bestemmelse i retsplejelovens § 490, stk. 3, hvorefter kreditor ikke behøver at give møde i fogedretten i tilfælde, hvor der er afgivet insolvenserklæring. I disse tilfælde vides det, at skyldneren intet ejer, og det må derfor anses for unødvendigt og uhensigtsmæssigt at bruge ressourcer på at møde i fogedretten.

I tilfælde, hvor der ikke er afgivet insolvenserklæring, er der derimod ikke sikkerhed for, at skyldneren intet ejer, og det findes derfor rimeligt, at kreditor skal forsøge at inddrive sit tilgodehavende. Forældelsesreglerne har bl.a. til formål at bidrage til, at fordringer afvikles inden for rimelig tid.”

I lovforslagets bemærkninger til bestemmelsen i § 18, stk. 1 (Folketingstidende 2006-07, tillæg A, lovforslag nr. L 165, s. 5632 f.) hedder det bl.a.:

”Det foreslås, at der på samme måde som efter den gældende regel i retsplejelovens § 527 sker afbrydelse af forældelsen ved indgivelse af anmodning om udlæg. De foreslåede bestemmelser i § 18, stk. 1-3, svarer med forskellige tilføjelser til den gældende § 527 i retsplejeloven.

...

Efter stk. 1 afbrydes forældelsen ved indgivelse af anmodning om udlæg, hvis fordringshaveren søger forretningen fremmet inden for rimelig tid.

Bestemmelsen vil på samme måde som retsplejelovens § 527 gælde uanset udlægsgrundlagets karakter, det vil sige uanset om grundlaget for udlæg er dom, betalingspåkrav med påtegning efter retsplejelovens § 477 e, stk. 2, forlig, gældsbevis, pantebrev, veksel eller check mv., jf. retsplejelovens § 478, stk. 1.

De fleste udlægsgrundlag udgør et særligt retsgrundlag efter lovforslagets § 5. Det gælder domme, påtegnede betalingspåkrav, forlig, gældsbevis og pantebrev, der samtidig er gældsbevis. Fordringer, der hviler på sådanne udlægsgrundlag, er underkastet en 10-årig forældelsesfrist efter bestemmelsen i § 5, og efter afbrydelse af fristen løber for hovedstolen en ny frist på 10 år fra fagedforretningens afslutning, jf. lovforslagets § 19, stk. 1 og 6.

En opgørelse i fagedretten i forbindelse med foretagelse af udlæg etablerer som udgangspunkt ikke et særligt retsgrundlag for påløbne renter og omkostninger, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 5. I lovforslagets § 19, stk. 7, foreslås imidlertid, at hvis der for en fordring med særligt retsgrundlag sker afbrydelse af forældelsesfristen ved indgivelse af anmodning om udlæg, løber en ny forældelsesfrist på 10 år *også* for de under fagedforretningen opgjorte omkostninger og uforældede renter.

....”

Det fremgår af de anførte bemærkninger, at bestemmelsen i § 18, stk. 1, er en videreførelse af en tidligere bestemmelse i retsplejelovens § 527. Af forarbejderne til denne bestemmelse (Folketingstidende 1975-76, tillæg A, lovforslag nr. L 18, sp. 262) fremgår bl.a., at den svarer til et lovudkast i betænkning nr. 634/1971 om udlæg og udpantning. I bemærkningerne til dette lovudkast (betænkningen s. 101 f.) er det ikke omtalt, hvad der med hensyn til forældel-

se gælder i tilfælde, hvor en begæring om udlæg er begrænset til en del af den påberåbte fordring.

Retsplejeloven

Retsplejeloven indeholder i § 490, stk. 1 og 3, og § 507, stk. 1 og 2, følgende bestemmelser:

”§ 490. En fordringshaver, der ikke har fået tilstrækkeligt udlæg til at dække sin fordring, kan først, når der er forløbet 6 måneder siden sidste forretning, på ny begære afholdt forretning til foretagelse af udlæg. Fogedretten kan også i øvrigt afvise at foretage udlægsforretning hos en skyldner, såfremt fogedretten er bekendt med, at der inden for de sidste 6 måneder har været afholdt en forretning, hvor det ikke har været muligt at opnå dækning.

...

Stk. 3. Er udlægsforretning afskåret efter reglen i stk. 1, men har fordringshaveren anmodet om, at forretningen alligevel gennemføres med henblik på afbrydelse af forældelse, giver fogedretten skyldneren skriftlig meddelelse om det af fogedretten opgjorte krav inklusive renter og omkostninger og om formålet med kravets fremsættelse. Fremkommer skyldneren ikke med skriftlige indsigelser inden for en af fogedretten fastsat frist, har fogedrettens meddelelse samme virkning med hensyn til afbrydelse af forældelse som afholdelse af udlægsforretning. Fremkommer skyldneren med skriftlige indsigelser inden for den fastsatte frist, afholdes udlægsforretning efter de almindelige regler.

§ 507. Pengekrav fuldbyrdes ved udlæg i en så stor del af skyldnerens formue, som efter fogedrettens skøn er nødvendig til dækning af kravet samt af omkostninger ved forretningen og det udlagtes opbevaring indtil auktionen.

Stk. 2. Anmodning om fuldbyrdelse kan begrænses til en del af fordringen, medmindre fogedretten finder, at opdeling af fordringen strider mod skyldnerens interesser.”

I forarbejderne til bestemmelsen i § 490, stk. 3 (Folketingstidende 2006-07, tillæg A, lovforslag nr. L 166, s. 5697) anføres bl.a.:

”Fogedretten vil skulle foretage en sædvanlig prøvelse af kravet, herunder navnlig en prøvelse af opgørelsen af renter og omkostninger og af, om kravet helt eller delvis er forældet. Fogedrettens behandling i henhold til bestemmelsen optages i fogedbogen efter de almindelige regler herom, jf. retsplejelovens kapitel 3, og fogedretten giver meddelelse til skyldneren ved fremsendelse af retsbogen. Det forudsættes, at der tillige gives meddelelse til fordringshaveren.

Hvis der ikke kommer indsigelse fra skyldneren inden for fristen, vil fogedrettens meddelelse have samme virkning med hensyn til afbrydelse af forældelse som afholdelse af en fogedforretning, jf. forslaget til ny forældelseslovs § 18, stk. 1, og § 19, stk. 6 og 7. Det indebærer bl.a., at der ved lån og kreditter, for hvilke der er udstedt gældsbev, vil

løbe en ny forældelsesfrist på 10 år for både hovedstolen og de under fogedforretningen opgjorte renter.

Hvis skyldneren fremsætter indsigelse mod det opgjorte krav inden for den fastsatte frist, vil der skulle afholdes udlægsforretning efter de almindelige regler. Det samme vil gælde i tilfælde, hvor der ikke er afgivet insolvenserklæring inden for de sidste 6 måneder, jf. hovedreglen i retsplejelovens § 490, stk. 1.”

Af forarbejderne til bestemmelsen i § 507, stk. 2 (Folketingstidende 1975-76, tillæg A, lovforslag nr. L 18, sp. 262) fremgår bl.a., at den svarer til et lovudkast i betænkning nr. 634/1971 om udlæg og udpantning. I bemærkningerne til dette lovudkast hedder det bl.a. (betænkningen s. 69):

”Erkender udstederen af et gælds-brev eller en veksel at skyldte en del af beløbet, vil det ofte være hensigtsmæssigt, at kun denne del søges inddrevet ved umiddelbart udlæg, medens den omtvistede del af fordringen gøres til genstand for en domssag, eventuelt først efter at fordringshaveren ved udlæg for den ubestridte del har konstateret, om der er mulighed for at opnå dækning hos skyldneren. Også hvor det på forhånd synes usandsynligt, at et betydeligt krav fuldt ud vil kunne dækkes af skyldneren, vil ønsket om at undgå at betale større retsafgifter, som måske ikke kan fås dækket hos skyldneren, kunne motivere kreditor til kun at søge en mindre del af fordringen inddrevet, uden at han dog ønsker at give endeligt afkald på restfordringen.”

Anbringender

Lowell Danmark A/S har anført navnlig, at den samlede fordring på 43.922,79 kr. ikke er forældet. Forældelsesfristen blev afbrudt ved den tidligere kreditors indlevering af udlægsbegæring den 14. februar 2012, som indeholdt en opgørelse af den fulde fordring og forbehold om at forhøje det beløb, der blev begæret udlæg for. Den omstændighed, at den tidligere kreditor i medfør af retsplejelovens § 507, stk. 2, alene begærede udlæg for en del af sin fordring, medfører ikke, at der kun skete afbrydelse af forældelse for denne del af fordringen.

Efter afbrydelse af forældelsen ved udlægsforretningen i 2012 løb der en ny 10-årig forældelsesfrist. Lowell Danmarks fordring var derfor hverken helt eller delvist forældet, da selskabet på ny indleverede anmodning om udlæg den 23. april 2019.

Selv om den del af fordringen, der ikke under den tidligere fogedforretning blev begæret udlæg for, nu måtte anses for forældet, gælder dette ikke de renter og omkostninger, der blev

opgjort ved udlægsbegæringen af 14. februar 2012. Der løb i hvert fald en ny 10-årig forældelsesfrist for disse dele af fordringen, jf. forældelseslovens § 19, stk. 7. Der kan derfor under alle omstændigheder gøres et krav på 23.769,80 kr. gældende, hvilket svarer til det i udlægsbegæringen af 14. februar 2012 opgjorte rentebeløb med tillæg af udlægsbeløbet, ligesom der i øvrigt kan kræves uforældede renter af dette beløb.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagens baggrund og problemstilling

Den oprindelige fordring på 37.738,17 kr. er stiftet ved låneaftale af 13. marts 2006 mellem HandelsFinans A/S og A. Fordringen er senest overdraget til Lowell Danmark A/S.

Det må lægges til grund, at fordringen ikke var forældet, da Ekspres Bank A/S (ved Lindorff Danmark A/S) den 14. februar 2012 indgav anmodning om udlæg for 3.000 kr., men at fordringen uden denne anmodning ville have været forældet, da Lowell Danmark den 23. april 2019 indgav anmodning om udlæg for 43.922,79 kr.

Hovedspørgsmålet i sagen er herefter, om forældelsesfristen ved udlægsanmodningen i 2012 må anses for afbrudt for hele fordringen (43.922,79 kr.) eller kun for det beløb, der blev anmodet om udlæg for (3.000 kr.).

Afbrydelse af forældelse ved indgivelse af anmodning om udlæg

Efter retsplejelovens § 507, stk. 2, kan en anmodning om fuldbyrdelse begrænses til en del af fordringen, medmindre fogedretten finder, at opdeling strider mod skyldnerens interesser.

Hvis anmodningen begrænses, har fogedretten kun pligt til at forholde sig til den del af fordringen, der begæres udlæg for.

Efter § 18, stk. 1, i forældelsesloven afbrydes forældelse ved indgivelse af anmodning om udlæg, og det er en yderligere betingelse for afbrydelse, at fordringshaveren søger forretningen fremmet inden for rimelig tid. Ved anmodning om udlæg som nævnt i retsplejelovens § 507, stk. 2, søger fordringshaveren under fogedforretningen kun at opnå fuldbyrdelse af den del af sin fordring, der anmodes om udlæg for. I denne situation søger fordringshaveren ikke fogedsagen fremmet til foretagelse af udlæg for den resterende del af fordringen. Ordlyden af

§ 18, stk. 1, taler således for, at der alene sker afbrydelse af forældelsen for den del af fordringen, der anmodes om udlæg for.

Denne forståelse stemmer også bedst med de hensyn, som forældelsesloven bygger på. Ved ikrafttrædelsen af loven blev Danske Lov 5-14-4 om fordringshaverens adgang til at afbryde forældelse ved påmindelse således ophævet for alle typer af fordringer. Det fremgår af forarbejderne til loven, at der i den forbindelse blev lagt vægt på de overordnede hensyn bag reglerne om forældelse, herunder til at fordringer afvikles eller bringes på det rene inden for rimelig tid, og til at undgå procesførelse om meget gamle fordringer. Disse hensyn fandtes ikke på tilfredsstillende måde tilgodeset ved en ordning, hvor fordringshaveren til enhver tid kunne forny forældelsesfristen ved blot at tilkendegive over for skyldneren, at han eller hun mente at have et krav mod den pågældende. I tilfælde, hvor en fordringshaver efter retsplejelovens § 507, stk. 2, begrænser sin anmodning om udlæg til en del af fordringen, har anmodningen for så vidt angår den øvrige del væsentlige lighedstræk med en sådan påmindelse, der som anført ikke længere er tilstrækkelig til at afbryde forældelse.

På den baggrund tiltræder Højesteret, at forældelseslovens § 18, stk. 1, må forstås således, at forældelse ved begrænset anmodning om udlæg som nævnt i retsplejelovens § 507, stk. 2, kun afbrydes for den del af fordringen, der anmodes om udlæg for.

Ved anmodningen om udlæg den 14. februar 2012 er der derfor alene sket afbrydelse af forældelsen for så vidt angår et beløb på 3.000 kr., for hvilket beløb der herefter løber en ny forældelsesfrist på 10 år regnet fra fogedforretningens afslutning i 2012, jf. forældelseslovens § 19, stk. 1, og stk. 6, 1. pkt. Der løber endvidere en sådan ny forældelsesfrist for de omkostninger på 1.050 kr., der blev opgjort under fogedforretningen, jf. § 19, stk. 7.

Sagen kan herefter fremmes for et beløb på 4.050 kr. med tillæg af senere påløbne uforældede renter af 3.000 kr. og omkostninger ved den aktuelle fogedforretning. Den øvrige del af fordringen er forældet og kan ikke kræves opfyldt af Lowell Danmark, jf. forældelseslovens § 23.

Konklusion

Højesteret stadfæster landsrettens kendelse, dog således at sagen kan fremmes for 4.050 kr. med tillæg af uforældede renter af 3.000 kr. og med tillæg af omkostninger.

Thi bestemmes:

Landsrettens kendelse stadfæstes med den ændring, at sagen kan fremmes for 4.050 kr. med tillæg af uforældede renter af 3.000 kr. og med tillæg af omkostninger.

Ingen af parterne skal betale kæremålsomkostninger for Højesteret til den anden part.